

MĚSTO KOLÍN

<i>Historická země</i>	Čechy
<i>NUTS 3 – kraj</i>	CZ020 Středočeský
<i>NUTS 4 – okres</i>	CZ0204 Kolín
<i>NUTS 5 – obec</i>	CZ0204533165 Kolín

NUTS neboli Nomenklatura územních statistických jednotek, (zkratka z francouzského Nomenclature des Unites Territoriales Statistique, nebo anglického Nomenclature of Units for Territorial Statistics) jsou územní celky vytvořené pro statistické účely Eurostatu (statistický úřad Evropské unie) pro porovnání a analýzu ekonomických ukazatelů, statistickému monitorování, přípravě, realizaci a hodnocení regionální politiky členských zemí EU. CZ – NUTS je zkratka pro normalizovanou klasifikaci územních celků, okresů, měst a obcí v České republice..

<i>Status</i>	<i>město</i>
<i>Katastrální výměra</i>	<i>34,97 km²</i>
<i>Počet obyvatel</i>	<i>30.823 (2006)</i>
<i>Zeměpisná šířka</i>	<i>50° 01' 41“</i>
<i>Zeměpisná délka</i>	<i>15° 12' 05“</i>
<i>Nadmořská výška</i>	<i>220 m</i>
<i>Poštovní směrovací číslo</i>	<i>280 02</i>
<i>Počet částí města</i>	<i>deset</i>
<i>Počet katastrálních území</i>	<i>čtyři</i>
<i>Adresa městského úřadu</i>	<i>Karlovo náměstí 78, 280 12 Kolín</i>
<i>Oficiální web</i>	<i>www.mukolin.cz</i>
<i>e-mail</i>	<i>podatelna@mukolin.cz</i>

Kolín je město (obec) s rozšířenou působností

Při úvodním popisu našeho města do kroniky roku 2009, bylo použito podkladů a informací z několika zdrojů. Byli jimi: Wikipedie a další encyklopedické stránky internetu, Malá Československá encyklopedie z roku 1984 a některé písemné práce z oblasti literatury dokumentu a faktu.

V roce 2009 žilo v Kolíně 31.020 obyvatel. Ve stejném roce se v Kolíně narodilo 396 dětí a ve správním celku města (obce) s rozšířenou působností to bylo celkem 950 dětí. V roce 2009 zemřelo v Kolíně 311 občanů a ve správním celku to bylo 863 obyvatel. Ve stejném roce bylo v Kolíně uzavřeno 336 sňatků a rozvedeno bylo 150 manželských svazků. Ve správním celku města (obce) s rozšířenou působností bylo v roce 2009 uzavřeno 706 sňatků a rozvedeno bylo 357 manželství.

Kolín je město na východě Středočeského kraje, rozkládající se na obou březích řeky Labe. Název Kolín patrně pochází ze staročeského slova „koliti“, tj. „zatloukat kolíky, kůly“, a nejspíše souvisí s polohou dnešní obce Starý Kolín, ležící v minulosti často zaplavované oblasti na soutoku říčky Klejnarky a Labe, v jehož okolí se pomocí dřevěných kůlů zpevňovala půda. Později byla pro rozvíjející se trhovou osadu vybrána výhodnější poloha na vyvýšeném místě cca 10 km západním směrem. Nová osada (a pozdější královské město) si ponechala jméno původní osady. Existují samozřejmě i další výklady. Název by mohl také být odvozen ze své polohy na vyvýšeném místě, pahorku – latinsky „colinus“, což je ovšem v rozporu s existencí Starého Kolína. Podle jiné teorie latinská podoba Colonia souvisí s příchodem německých kolonistů do Čech. Přesvědčen o tom byl i významný český odborník na toponymii (nauka o místních jménech) PhDr. Antonín Profous. Ve své práci s názvem „Místní jména v Čechách, jejich vznik, původní význam a změny“ mimo jiné uvádí, že: ..... tvary Colonia, Colne a Colin nacházíme v historických dokladech českého města nad Labem. Z nich potom tvar Kolín zapadl v českém území úplně do druhu jmen Radotín, Libušín a má tak zdánlivě ráz původního českého jména. To svým přenesením do Čech svědčí, že oba naše Kolíny založili přistěhovalci z Kolína nad Rýnem a okolí, třebaže písemných zpráv o tom nemáme. Vystěhovalci rádi dávají svým novým osadám jména podle svého bývalého domova .....

Kolín byl založen „železným a zlatým“ českým králem Přemyslem Otakarem II. První písemná zmínka o existenci města je z roku 1261, i když je patrné že zdejší oblast byla osídlena nepřetržitě již od pravěku. Přítomnost Slovanů lze doložit už v 6. století našeho letopočtu. Z příkazu krále Přemysla Otakara II. bylo město v terénu nejen přesně vytýčeno neznámým lokátorem, ale bylo vybudováno i městské opevnění z dvojitého pásu kamenných hradeb. Přesto, že bylo město chráněno mohutným tokem Labe, byl i jeho protější břeh opevněn. Pozůstatkem hradební soustavy je zálabská bašta – Práchozna z 15. století. Asi v první polovině 14. století se zde usídlili Židé, kteří jsou doloženi v městských knihách k roku 1377. Židovská obec v Kolíně postupně nabyla značného významu a zařadila se tak mezi největší a nejvlivnější v celých Čechách.

Dominantou města se stal chrám sv. Bartoloměje z druhé poloviny 13. století, stojící na vyvýšenině jihovýchodního okraje města. Ve druhé polovině 14. století prošel chrám po ničujícím požáru významnou přestavbou, kterou Petr Parlér z chrámu vytvořil vrcholné dílo středověké gotiky v celém českém království. Roku 1437 byl na místě vypáleného kláštera založen hrad Lapis Refugii. Ten byl později rodem Žerotínů přestavěn

na zámek. Od 19. století však již sloužil jen jako hospodářské budovy a pivovar. Významným faktorem pro Kolín bylo, že město leželo na významné obchodní cestě z Prahy do středověkého českého „velkoměsta“, Kutné Hory. V roce 1757 se zde odehrála jedna z největších bitev sedmileté války mezi Pruskem a Rakouskem.

Dnešní Kolín se nachází ve Středočeském kraji, asi 60 km východně od Prahy. Město se rozprostírá na obou březích Labe v místě, kde řeka velkým obloukem mění svůj směr ze západního na severní. Leží na okraji Polabské nížiny, která se rozprostírá severně a východně od města a náleží nestředočeské tabuli. Od jihu a západu se do města svažují výběžky Českomoravské vrchoviny. Pozvolně klesající rovina je narušena údolími Polepského a Pekelského potoka. Severovýchodně zasahuje k městu vrchem Vinice (237 m) i Východočeská tabule. V okolí města se nacházejí dnes státem chráněné lužní lesy, např. Veltrubský luh. Centrum města leží na skále na levém břehu Labe.

Jak je uvedeno již výše, území města je rozděleno do 10 částí, rozkládajících se na 4 katastrálních územích:

Kolín I – historické centrum města. Leží spolu s částmi **Kolín II–IV** a **Kolín VI** na levém břehu Labe.

Kolín II – Pražské Předměstí. Leží západně od centra a jedná se o nejlidnatější část města, neboť se zde nachází největší kolínské sídliště. Dominantou na západním okraji města je vodárna, která však v současnosti již neplní svůj původní účel.

Kolín III – Kouřimské Předměstí. Leží jižně od centra. Dominanta je budova gymnázia s netradiční věží.

Kolín IV – Kutnohorské Předměstí. Leží východně od centra. Nachází se zde vlakové a autobusové nádraží.

Kolín V – Zálabí. Největší kolínské předměstí, které leží na pravém břehu Labe. Vyznačuje se vějířovitým rozvržením ulic, narušeným výstavbou Nového mostu. Nachází se zde hlavní městský hřbitov. Zálabí bylo připojeno ke Kolínu v 15. století. Vzniklo spojením zaniklých obcí Brankovice a Mnichovice.

Kolín VI – Štítarské předměstí. Místně nazývané Vejfkův, leží mezi Kolínem II a Štítary. Vzniklo jako vilová čtvrť v meziválečném období 20. století.

Štítary – původně samostatná obec, ležící jihozápadně od centra města.

Zibohlavý – původně samostatná obec, ležící na konci Štítarského údolí jihozápadně od centra města.

Št'áralka – původně samostatná osada leží na východním okraji města při hlavní silnici I/38 ve směru na Čáslav. Bezprostředně navazuje na Kutnohorské předměstí.

Sendražice – původně samostatná obec. Leží severně od města směrem na Ovčáry, navazuje na Zálabí.

Katastrální území:

Kolín – části Kolín I-VI, Št'áralka

Sendražice u Kolína – část Sendražice

Štítary u Kolína – část Štítary

Zibohlavy - část Zibohlavy

Historické jádro města je od roku 1989 vyhlášeno městskou památkovou rezervací, která si zachovala původní středověký půdorys. Na Karlově náměstí se nacházejí barokní domy, novorenesanční radnice, morový sloup a kašna. Jihozápadní část tvoří bývalé židovské ghetto se synagogou ze 17. století. Centrum je obeháno dvojitým pásem hradeb (částečně zachovaným) s parkánem. Práchovna je předsunutá součástí městského opevnění na pravém břehu Labe. Pochází z 15. století. Později sloužila jako sklad střelného prachu.

Dominantou města je chrám sv. Bartoloměje, který je národní kulturní památkou. Další kostely ve městě jsou barokní kostel sv. Víta na Zálabí (původně gotický ze 14. století), kostel Nejsvětější trojice s kapucínským klášterem, kostel sv. Jana Křtitele a kostel církve československé husitské. Západně od centra města se nachází druhý nejstarší a také druhý největší židovský hřbitov v Čechách z roku 1418. Je zde také náhrobek také syna známého pražského rabína Löwa z roku 1599. Na Zálabí se nachází nový židovský hřbitov, založený na konci 19. století, který byl značně poškozen během 2. světové války, následně však opraven.

V Kolíně obstarává základní vzdělání sedm základních škol označených číslicí 1. – 7. Někdy se k pořadovému číslu školy přidává i název ulice – například „5. Základní škola Mnichovická“. V Kolíně také působí speciální škola (zvláštní), dnes oficiálně nazývaná Základní a mateřská škola Kolín. Střední vzdělávání zajišťuje Gymnázium Kolín, Obchodní akademie, SOŠ a SOU stavební, Integrovaná střední škola, Soukromá střední podnikatelská škola, Střední odborná škola informatiky a spojů a střední odborné učiliště, Střední průmyslová škola strojírenská a jazyková, Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Romská střední škola sociální a Dívčí katolická škola. Z vyššího školství v Kolíně působí Vyšší odborná škola misijní a teologická a Academia Rerum Civilium Vysoká škola politických a společenských věd.

Na jaře 2005 byla na severním okraji města otevřena automobilka konsorcia TPCA (Toyota-Peugeot-Citröen), která zaměstnává přes 3.000 lidí, s výrobní kapacitou 300.000 vozů ročně. Prvním modelem je trojice Toyota Aygo, Peugeot 107 a Citroën C1, které byly uvedeny na trh kolem poloviny roku 2005. Z chemického průmyslu jsou známy kolínská Draslovka, Lučební závody a rafinerie PARAMO (dříve KORAMO). Na Zálabí se nachází tepelná elektrárna s původním názvem ESSO, kterou podle projektu architekta Jaroslava Frágnera realizoval v roce 1932 Elektrárenský svaz středolabských okresů. Při pravém břehu Labe je součástí Masarykova mostu na Horním ostrově hydroelektrárna. Obě elektrárny provozuje Elektrárna Kolín a.s., která se v současné době zabývá také výrobou a rozvodem tepelné energie, kterou zásobuje průmysl a obyvatelé v Kolíně.

Město Kolín je důležitým železničním uzlem nejen Středočeského kraje, prochází jím první i třetí železniční koridor, tedy trať 010/011 z Prahy do Olomouce. V Kolíně také začíná trať 231 do Prahy přes Nymburk, trať 230 do Havlíčkova Brodu a regionální trať 014 do Ledce. V Kolíně se nachází pět nádraží a zastávek, z toho nejdůležitější je nádraží Kolín. Město leží na křižovatce silnic I/38 a II/125. S Prahou je spojeno silnicí I/12. V roce 2008 byla zahájena výstavba jižního obchvatu města. Spojení obou částí města zajišťují dva silniční mosty (Masarykův a Nový) železniční most, procházející od roku 2009 velkou rekonstrukcí. Pro pěší a cyklisty slouží též lávky vedoucí přes Kmočův ostrov na Zálabí. Hromadnou dopravu ve městě zajišťuje dostatečné množství autobusových linek. V Kolíně se též nachází říční přístav a plavební komora. Městem prochází také Labská cyklistická magistrála.

Partnerskými města Kolína jsou: Rimavská Sobota na Slovensku, Kamenz a Gransee ve Spolkové republice Německo, De Ronde Venen v Nizozemsku, polská Luban a Dietikon ve Švýcarsku.

Pověst o dracích v městském znaku.

Před dávnými a dávnými časy žil ve sluji pod skálou na břehu Labe u města Kolína drak. Ale nebyl to jen tak obyčejný drak. V noci totiž získával lidskou podobu. Navštěvoval lidi ve městě a nosil jim různé dárky. Lidé ho proto měli rádi. Nikoho nenapadlo přemýšlet nad tím, proč ho vidí jenom v noci. Jednou se stalo, že v okně spatřil krásnou dívku. Zamiloval se do ní a ona do něj. Každou noc jí potom navštěvoval pod oknem. Dívka se však po čase začala vyptávat, proč za ní chodí jenom v noci. Drak se zpočátku vmlouval, že přes den odjíždí z města za prací a vrací

se až po setmění. Jenže dívce to nestačilo a tak dlouho naléhala, až jí nakonec prozradil, že je přes den drakem a jen přes noc může svou dračí kůži svléct. Té kletby být drakem by ho mohla zbavit pouze dívka, která by se za něj provdala. Dívce to nevadilo a ráda mu slíbila, že si ho vezme za manžela. Otec dívka byl městským rychtářem a již měl pro dceru vyhlédnutého ženicha mezi bohatými kupci. A tak když přišel drak v lidské podobě požádat o dívčinu ruku, vyhnal ho rychtář z domu, že dceru dá jen tomu, kdo má v truhlicích zlato a ne kamení. Drak zmizel a do města se již více nevrátil. Nešťastná dívka ho každý večer čekala a když se ho za celý měsíc nedočkala, skočila z nešťastné lásky do Labe. Protože však draka opravdu milovala, změnilo jí kouzlo také v draka. Od té doby bývalo vidět za ranního rozbřesku u Labe draky dva. Stávali na břehu s jejich hlavy se k sobě láskyplně vinuly. Lidé z okolí věřili, že kdo je spatří, bude mít šťastný život. A proto dali kolínští jejich podobu i do městského znaku.